

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 27. maj 2010
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsnr.: 2010-792-1244
Dok.: JJA40392

Hermed sendes endelig besvarelse af spørgsmål nr. 773 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 10. marts 2010. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DF).

Lars Barfoed

/

Jens-Christian Bülow

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 773 fra Folketingets Retsudvalg (Alm. del):

”Vil ministeren redegøre for erstatningsniveauet for sex-overgreb og sex-chikane med henblik på at forhøje erstatningerne til ofrene?”

Svar:

Justitsministeriet forstår spørgsmålet således, at det vedrører erstatningsansvarslovens § 26, stk. 1 og 2, om godtgørelse for tort i forbindelse med seksuelle krænkelser mv. Bestemmelserne har følgende ordlyd:

”§ 26. Den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, skal betale den forurettede godtgørelse for tort.

Stk. 2. Ved fastsættelsen af godtgørelsen kan det tillægges vægt, at krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 23 eller 24.”

Bestemmelsen i erstatningsansvarslovens § 26, stk. 2, blev indsat ved lov nr. 463 af 7. juni 2001 og finder anvendelse på forhold begået efter den 1. januar 2002. Bestemmelsen i § 26, stk. 2, omfatter sædelighedsforbrydelser, herunder incest. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, at ændringen som udgangspunkt skulle føre til en fordobling af godtgørelsesbeløbene i forhold til det hidtidige niveau.

Gældende ret vedrørende tortgodtgørelse før lovændringen blev i det pågældende lovforslags bemærkninger beskrevet således:

”Det aktuelle udmålingsniveau kan i hovedtræk beskrives således, at der i »normale« tilfælde af fuldbyrdet voldtægt ydes en godtgørelse på 30.000 kr. Ved meget grove tilfælde kan godtgørelsen stige op til 35.000 kr. og i ganske særlige tilfælde (f.eks. hvis flere gerningsmænd har deltaget) op til 40.000-45.000 kr. eller højere. Ved forsøg på voldtægt er godtgørelsen normalt på 15.000-20.000 kr., bl.a. afhængigt af, hvor langt gerningsmanden er kommet i sit forsøg på at tiltvinge sig samleje med ofret, samt forholdets grovhed i øvrigt. Ved incest med mindreårige udmåles tortgodtgørelsen som regel til mindst 10.000 kr., efter omstændighederne dog til et noget højere beløb.”

Det fremgår af bemærkningerne til lovændringen, at fastsættelsen af tortgodtgørelse fortsat skal ske ud fra en samlet vurdering af de konkrete omstændigheder i den enkelte sag.

Udgangspunktet for tilkendelse af tortgodtgørelse er efter lovændringen i 2001, at forurettede ved forsøg på voldtægt tilkendes en godtgørelse i størrelsesordenen 30.000-40.000 kr., og at forurettede ved fuldbyrdet voldtægt tilkendes en godtgørelse for tort i størrelsesordenen 60.000-70.000 kr., der i ganske særlige tilfælde kan stige op til 80.000-100.000 kr. Som et eksempel på et sådant ganske særligt tilfælde kan nævnes en dom fra Højesteret gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2006, side 1407, hvor der blev tilkendt 100.000 kr. i godtgørelse for tort til en forurettet, der havde været udsat for tre tilfælde af overfaldsvoldtægt begået af samme gerningsmand inden for en time.

Sager om anden kønslig omgængelse end samleje, jf. straffelovens § 224, varierer fra f.eks. enkelte berøringer af kønsdelene til meget grove seksuelle handlinger. Anden kønslig omgængelse end samleje omfatter således en meget forskelligartet gruppe af sager, og godtgørelse for tort fastsættes i hvert enkelt tilfælde på grundlag af sagens konkrete omstændigheder.

For så vidt angår godtgørelse for tort til børn, der har været udsat for seksuelle overgreb, fremgår det af retspraksis, at der ved fastsættelsen af godtgørelsen bl.a. lægges vægt på overgrebenes grovhed, barnets alder, aldersforskellen mellem gerningsmanden og barnet, de psykiske og fysiske følger for barnet og varigheden af den periode, hvor overgrebene har fundet sted.

Som et eksempel fra retspraksis om seksuelt misbrug af børn kan henvises til Vestre Landsrets dom gengivet i Tidsskrift for Kriminalret 2009, side 47. Den tiltalte havde i denne sag i perioden fra foråret 2007 til august 2007 to gange haft samleje med sin 12-årige datter, og i samme tidsrum to gange haft anden kønslig omgængelse end samleje med hende. Datteren blev tilkendt 80.000 kr. i tortgodtgørelse.

Som et andet eksempel fra retspraksis kan henvises til Østre Landsrets dom gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2008, side 1252. Den tiltalte havde i denne sag gennem en periode på 7 år haft samleje og anden kønslig omgængelse end samleje med sin niece, der i denne periode var mellem 8 og 15 år. Niesen blev tilkendt 100.000 kr. i godtgørelse for tort.

Består det seksuelle misbrug af børn alene i anden kønslig omgængelse end samleje, er godtgørelsesbeløbet normalt noget mindre, men beløbet kan stige, hvis der er tale om et langvarigt og omfattende misbrug.

Der kan ligeledes tilkendes tortgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26 til personer, der har været udsat for seksuel chikane på arbejdspladsen.

Fra retspraksis kan der i den forbindelse henvises til Østre Landsrets dom gengivet i Ugeskrift for Retsvæsen 2004, side 916, hvor en kvinde under sin ansættelse som salgsassistent havde været udsat for seksuelle krænkelser fra en salgsschef og derfor blev tilkendt 10.000 kr. i godtgørelse for tort. Forholdet havde dog fundet sted, inden den oven for nævnte ændring af erstatningsansvarslovens § 26 trådte i kraft den 1. januar 2002.

Endvidere kan nævnes Vestre Landsrets dom gengivet i Forsikrings- og Erstatningsretlig Domssamling 2004, side 835. I den pågældende sag blev en kvinde, der havde været udsat for seksuelle krænkelser fra en kollega, tilkendt 40.000 kr. i godtgørelse for tort henset til forholdets grovhed og den lange periode, som den krænkende adfærd havde udstrakt sig over. De seksuelle krænkelser af kvinden havde fundet sted både før og efter, at den oven for nævnte ændring af erstatningsansvarslovens § 26 trådte i kraft.

Det kan herudover oplyses, at Justitsministeriet har nedsat en arbejdsgruppe, der skal overveje behov og muligheder for at styrke indsatsen for ofre for forbrydelser. Arbejdsgruppen skal bl.a. overveje, om der bør ske ændringer af erstatningsansvarslovens § 26 med henblik på yderligere at forhøje de godtgørelsesbeløb, der udmåles i praksis. Justitsministeriet vil afvente resultatet af arbejdsgruppens overvejelser, før ministeriet tager stilling til godtgørelsesniveauet i bl.a. sager om sædelighedsforbrydelser.

For så vidt angår tilkendelse af godtgørelse efter reglerne i lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v. har Justitsministeriet indhentet en udtalelse fra Beskæftigelsesministeriet, som har oplyst følgende:

”Sexchikane er defineret i ligebehandlingslovens § 1, stk. 6, som ”når der udvises enhver form for uønsket verbal, ikkeverbal eller fysisk adfærd med seksuelle undertoner med det formål eller den virkning at krænke en persons værdighed, navnlig ved at skabe et

truende, fjendtligt eller nedværdigende, ydmygende eller ubehageligt klima”.

Sexchikane betragtes som forskelsbehandling på grund af køn efter lovens § 1, stk. 4. Ligebehandlingsloven angår ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse, og ifølge lovens § 4 skal enhver arbejdsgiver, der beskæftiger mænd og kvinder, behandle dem lige for så vidt angår arbejdsvilkår. Bestemmelsen i § 4 forbyder således arbejdsgiveren at udsætte lønmodtagerne for kønsdiskriminerende arbejdsvilkår. Et eksempel på sådanne ulovlige vilkår kan være, hvis en ansat bliver udsat for seksuelle krænkelse i en arbejdssituation som defineret i lovens § 1, stk. 6, om seksuel chikane. Ifølge retspraksis er det alene den uønskede adfærd, der er forbudt.

I sager om seksuel chikane er der en delt bevisbyrde, hvilket vil sige, at hvis den krænkede kan påvise faktiske omstændigheder, som giver anledning til at formode, at der er udøvet direkte eller indirekte forskelsbehandling, påhviler det modparten at bevise, at ligebehandlingsprincippet ikke er blevet krænket.

I loven om ligeløn er der en stort set tilsvarende bestemmelse om sexchikane som i ligebehandlingsloven. Der må således ikke findes lønmæssig forskelsbehandling, herunder ved sexchikane, sted i strid med ligelønsloven. Beskæftigelsesministeriet har ikke kendskab til konkrete sager om overtrædelse af ligelønslovens regler om forbud mod forskelsbehandling på grund af sexchikane.

Findes ligebehandlingslovens §§ 2-5 overtrådt, kan der tilkendes en godtgørelse efter lovens § 14, og i visse tilfælde er der blevet tilkendt tortgodtgørelse efter erstatningsansvarslovens § 26. Seksuel chikane er i mange tilfælde en væsentlig misligholdelse af ansættelsesforholdet, som kan berettige den ansatte til at ophæve ansættelsesaftalen og kræve erstatning efter funktionærlovens § 3, såfremt vedkommende er funktionær.

I retspraksis er det ved vurderingen af, om der foreligger en overtrædelse af ligebehandlingslovens forbud mod seksuel chikane, lagt vægt på bl.a. krænkelsernes grovhed, passivitet fra den krænkede, chikanørens gode tro, tonen og omgangstonen på arbejdspladsen mv. Ligebehandlingslovens regler indeholder ikke et loft over, hvor store godtgørelserne kan være, og det overlades således fuldstændig til domstolene at fastsætte godtgørelsens størrelse ud fra en konkret vurdering af omstændighederne i den enkelte sag.

Et par sager kan nævnes som eksempler på tilfælde, hvor domstolene har fundet overtrædelser af ligebehandlingsloven og ud fra sagerne konkrete omstændigheder har fastsat godtgørelser. Østre Landsret fandt i en afgørelse af 3. februar 2006, at en landbrugselev var blevet udsat for seksuel chikane både verbalt og ved berøringer, hvilket førte til en godtgørelse på 25.000 kr. (B-0400-05). I en an-

den sag afgjort af Vestre Landsret den 22. april 2009 fandt retten, at en klinikassistent havde været udsat for seksuel chikane i strid med ligebehandlingsloven i form af uønskede seksuelle tilnærmelser, og fastsatte en godtgørelse efter ligebehandlingslovens § 14 til 40.000 kr. (B-0661-08). Herudover fandtes en ekspeditrice at have været udsat for krænkende sexchikane i strid med ligebehandlingsloven i form af uønsket verbal, ikke verbal eller fysisk adfærd med seksuelle undertoner fra forretningsindehaveren, hvilket ved Østre Landsret førte til en godtgørelse til ekspeditricen på 60.000 kr. (B-2206-06).

På baggrund af den beskrevne retstilstand finder jeg ikke umiddelbart anledning til at ændre på reglerne. Reglerne om seksuel chikane indeholder et klart forbud, en delt bevisbyrde og en ret til godtgørelse efter sagens omstændigheder, som ikke har noget loft. Det kan endvidere konstateres, at reglerne bliver brugt i praksis og leder til godtgørelser for overtrædelser af forbuddet mod kønsmæssig forskelsbehandling.”